

TISKOVÁ ZPRÁVA

Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologický ústav AV ČR

V Holešovičkách 41, Praha 8

Tel./fax: 02/86 84 0129, 0130

E-mail: seidlova@soc.cas.cz

ROZHODOVÁNÍ VOLIČŮ V PRŮBĚHU PŘEDVOLEBNÍ KAMPANĚ

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2002</i>
Otázky:	<i>PV.23, PV.26 - 28, PV.32, PV.33, OM.8</i>
Termín terénního šetření:	<i>20. - 27.5. 2002</i>
Počet respondentů:	<i>1083</i>
Reprezentativita:	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Výběr respondentů:	<i>kvótní výběr</i>
Zveřejněno dne:	<i>6.6.2002</i>
Kód tiskové informace:	<i>PV20606D</i>
Zpracovala:	<i>Adéla Seidlová</i>

Kromě těch informací, které většinou v předvolebním období zajímají veřejnost nejvíce, tedy jaké jsou aktuální preference občanů vůči jednotlivým politickým stranám a tedy, jak odborníci předpokládají, že blížící se volby dopadnou, většina ostatních ve výzkumech veřejného mínění zjištěných údajů spíše i když neoprávněně zaniká.

Málokdo si totiž uvědomí, že na výsledky voleb nebude mít vliv pouze to, jak jsou právě v daném okamžiku „rozloženy síly“, tedy kolik příznivců má právě která politická strana či politické uskupení, stejně důležité a pro správný odhad výsledků voleb bezpodmínečně potřebné je zjistit, jak bude vypadat volební účast, tedy ne pouze, kolik přijde k volbám voličů, ale také, kteří to budou.

Kromě takových občanů, kteří své volební právo berou velice vážně a vnímají je třeba téměř jako povinnost, ať už ke společnosti nebo k sobě samému, a kteří by k volbám nepřišli a tedy by nevolili pouze v případě vážného zdravotního problému nebo nešťastné rodinné události, zbylá část těch, kteří nakonec k volbám přijdou, se rozhodují na poslední chvíli, od účasti ve volbách je může odradit i zcela podružná soukromá či politická událost (návštěva příbuzných, při hezkém počasí odjezd z města apod.) Probíhající předvolební kampaň a poslední události před konáním voleb totiž také rozhodnou, kdo se k volbám vůbec dostaví.

Těch prvních, kteří si volby nechají jenom ztěžít ujít, je přibližně třetina z občanů, kteří mají volební právo. Druhou skupinou jsou takoví, kteří se k volbám nedostaví v žádném případě, většinou z důvodu, že je politika vůbec nezajímá. Tato skupina tvoří asi desetinu všech občanů s volebním právem. Otázkou tedy zůstává asi 50 % voličů, z nichž se k volbám nakonec dostaví 30 %. V tabulce č.1 vidíme časový vývoj v názoru voličů na to, zda se zúčastní červnových parlamentních voleb do Poslanecké sněmovny. Obecně je možné říct,

že tak, jak se termín voleb blížil, tak se postupně zvyšoval počet rozhodnutých přijít k volbám, rozdíl mezi lednovými a květnovými údaji v počtu těch, kteří nám odpovídali, že se voleb zúčastní, však není výrazný, jedná se o 9 % respondentů.¹

Tab. 1: Účast v parlamentních volbách (v %)

	II/02*	III/02	IV/02	V/02
Rozhodně ano	30	33	35	40
Spíše ano	34	37	35	33
Spíše ne	13	9	12	9
Rozhodně ne	12	9	9	9
NEVÍ	11	12	9	9
Celkem	100	100	100	100

* Do března 2002 byla pokládána otázka: „Představte si, že by příští týden byly volby do Poslanecké sněmovny. Šel byste volit? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne nebo nevíte?“

Stejně tak, jako rostl v posledním půl roce před volbami počet těch, kteří uváděli, že přijdou k volbám, zvyšoval se také počet těch, kteří se rozhodli volit konkrétní politickou stranu nebo jejich uskupení². Počet definitivně rozhodnutých, kteří byli přesvědčeni, že svůj názor již nezmění, vzrostl od března do května o 7 %, naopak počet těch, kteří uváděli, že se sice rozhodli, ale možná svůj názor ještě změní, poklesl o stejný počet. (viz tabulka 2)

Tab. 2: Rozhodnutí o straně, kterou bude respondent volit (v %)

	III/02	IV/02	V/02
Rozhodl	44	50	51
Rozhodl, ale možná svůj názor ještě změní	23	24	17
Ještě se nerozhodl, kterou stranu bude volit	18	17	20
NEVÍ	15	9	12
Celkem	100	100	100

Kdo jsou ti, kteří byli takto pevně přesvědčeni? V období před začátkem volební kampaně se jednalo se především o potenciální voliče KSČM a Koalice, kteří byli o svém odevzdaném hlasu rozhodnuti již v březnu. Jak postupovala předvolební kampaň, přibývalo naopak těch, kteří se v průběhu dubna nebo května rozhodli, že budou volit ODS nebo ČSSD. (viz tabulka 3)

Tab. 3: Stranické preference těch, kteří se rozhodli, koho budou volit, a svůj názor už nezmění (v %)

	III/02	IV/02	V/02
ČSSD	25	27	29
ODS	27	33	30
KSČM	20	18	18
Koalice	18	14	13
Ostatní strany	10	8	10
Celkem	100	100	100

Jak byla tedy předvolební kampaň voliči vnímána? Vypadá to, že se občané dopředu psychicky připravovali na mnohem lítější předvolební boj politických stran, alespoň tak to vypadá při pohledu na odpovědi respondentů našeho

¹ Otázka: „V polovině června se budou konat volby do Poslanecké sněmovny. Půjdete volit?“

² Otázka: „Už jste se jednoznačně rozhodl, kterou stranu byste v těchto volbách volil?“

výzkumu Naše společnost 2002, když odpovídali na otázku, jak hodnotí průběh předvolební kampaně³. V dubnu před vypuknutím závěrečného vystupňovaného finišu byli respondenti ve všech předložených výrocích vůči předvolební kampani poněkud kritičtější, na konci května byli poněkud ochotnější připustit, že předvolební kampaň je potřebná věc, že jsou díky ní informováni o programech politických stran a o lidech, kteří kandidují, a naopak jich bylo méně nespokojených, kteří uváděli, že je to zbytečné vyhazování peněz a kampaň je obtěžuje. (viz tabulka 4)

Tab. 4: Hodnocení předvolební kampaně, souhlas s výroky („rozhodně souhlasím“ + „spíše souhlasím; v %)

	IV/02	V/02
a) Předvolební kampaň je potřebná věc	52	53
b) Kampaň má vliv na výsledky voleb	66	60
c) Díky kampani jste dostatečně informován o programech politických stran	39	41
d) Díky kampani jste dostatečně informován o lidech, kteří kandidují	44	42
e) Předvolební kampaň Vás obtěžuje	44	39
f) Předvolební kampaň je zbytečným utrácením peněz	72	69

V osobním životě občanů se předvolební dění příliš neodrazilo, svůj přístup k politice a k aktivní účasti na ní opravdu nezměnili. Oproti únoru bylo v květnu pouze o 2 % více těch, kteří zkoušeli přesvědčovat své přátele, aby volili stejně, naopak viditelně méně bylo těch, kteří s přáteli o politice diskutovali. (viz tabulka 5)

Tab. 5: „Jak často se věnujete následujícím činnostem?“ (odpovědi „často“ + „někdy“; v %)

	II/02	V/02
a) čtete o politice v novinách	60	58
b) diskutujete o politice s přáteli	50	45
c) přesvědčujete přátele, aby volili stejně	9	11
d) zapojujete se do řešení veřejných problémů	21	17
e) zúčastňujete se politických shromáždění	13	13
f) setkáváte se s politiky, představiteli státní správy a samosprávy	14	12
g) trávíte čas prací pro politickou stranu	4	5

O politice a politické situaci diskutují respondenti v našem výzkumu rovnou měrou s ostatními členy své domácnosti, stejně jako se svými známými. S cizími lidmi o politické situaci diskutuje pouze velmi malá část občanů, uvedlo nám to v odpověď na tuto otázku pouze 16 % dotázaných. Stejně tak je opravdu vyjíměčné, aby o politické situaci diskutovali s veřejně činnými osobami, takových respondentů, kteří o politické situaci minulý týden s veřejně činnou osobou hovořili, bylo 12 %. (viz tabulka 6)

Tab. 6: „Pokuste se odhadnout, kolikrát jste minulý týden diskutoval o politické situaci:“ (v %)

	S někým z rodiny	S přáteli, známými	S cizími lidmi	S osobami veřejně činnými
Ani jednou	45	43	84	88
Nejvíce třikrát	34	34	9	9

³ Otázka: „Jak na Vás celkově působí probíhající předvolební kampaň? Řekl byste, že...“
3/[4]

Častěji	21	23	7	3
Celkem	100	100	100	100

Ale i zde můžeme vysledovat výrazný rozdíl v období od března do května, s ostatními členy rodiny diskutovalo v květnu o politické situaci alespoň čtyřikrát o 7 % víc dotázaných, než tomu bylo v březnu, s přáteli a známými to bylo taktéž o 7 % více, s cizími osobami o 6 % a s osobami veřejně činnými o 2 % více, než o dva měsíce dříve.

Tab. 7: Kolik respondentů diskutovalo minulý týden o politické situaci alespoň čtyřikrát... (v %)

	III/02	V/02
a) S někým z rodiny	14	21
b) S přáteli, známými	16	23
c) S cizími lidmi	1	7
d) S osobami veřejně činnými	1	3

Co se týče médií, nejčastějším zdrojem předvolebních informací je televize následována denním tiskem, rozhlas je na posledním místě.⁴ (viz tabulka 8) Jak vyplývá z našeho březnového šetření, nejvíce lidé důvěřují informacím poskytovaným prvním kanálem České televize, Českým rozhlasem 1 - stanicí Radiožurnál a z deníků to je MF DNES (viz tisková zpráva CVVM kód OM20604 ze dne 4.6.2002).

Tab. 8: „Jak často sledujete předvolební informace...“

	V televizi	V rozhlase	V novinách
Denně nebo téměř denně	24	10	17
1 – 3 krát týdně	27	14	24
Méně často	32	37	35
Vůbec	17	39	24
Celkem	100	100	100

Těmi nejviditelnějšími a médii také pozorně sledovanými aktivitami v předvolební kampani jsou shromáždění politických stran. Na tato shromáždění chodí nejméně často příznivci ČSSD a Koalice, na předvolební shromáždění jedné strany přišlo kolem 15 % jejich příznivců (předpokládáme pouze, že to bylo shromáždění jejich oblíbené strany, ovšem z výzkumu to není možné potvrdit). Na předvolební shromáždění více politických stran chodí nejčastěji příznivci KSČM, odpovědělo tak celých 14 % dotázaných, kteří uvedli, že tuto stranu budou volit. (viz tabulka 9)

Tab. 9: „Zúčastnil jste se předvolebních shromáždění některých stran?“

	Celkem	ČSSD	ODS	KSČM	Koalice
Ano, více stran	6	5	5	14	7
Ano, jedné strany	15	15	26	27	16
Ne	79	80	69	59	77
Celkem	100	100	100	100	100

⁴ Otázka: „Řekněte, prosím, jak často sledujete předvolební informace?“
4/[4]